

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

Contra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

ESTNE CONCESSVM HOMINI CIVI-
tano Magistratus gerere, iudicia exercere, accusare,
& respondere in foro, militare, legiti-
mas pœnas exequi?

RESPONDEO. Concessum est, sicut manifesta exempla ostendunt: Cornelius & alter Centurio, de quo dicit Dominus: Non inveni tantam fidem in Israël. Seruius Proconsul, &c. Et omnibus temporibus à principio generis humani fuerunt, sunt & erunt aliqui Magistratus à Deo ad æternam salutem electi, & ad societatem veræ Ecclesiæ vocati. ABRAHAM magno prælio vicit Chaldæos. Abimelech rex fuit auditor Abrahæ. Deinde Ioseph & Daniel gubernaverunt maxima regna inter Ethnicos. Et cum inquit Baptista, Contenti estote stipendijs vestris, approbat militiam. Et rex Iosaphat requirit: Iudiciũ Domini exercetis, &c. Et Psal. 148. Reges terræ, domus populi, principes, & omnes iudices terræ laudent nomẽ Domini.

C O N T R A.

Iniuriæ non placent Deo,
In imperijs multæ sunt iniuriæ,
Ergo imperia non placent Deo.

RESPONDEO. Nego consequentiam, & ratio est, quia plus est in conclusione, quam in præmissis. Quia debebat sic inferri Ergo iniuriæ, quæ accedunt ad imperia, non placent Deo.

Postea de minore respondendum est. In Imperijs multæ sunt iniuriæ. Hic necesse est discerni Imperia, id est, totum ordinem politicum à vitijs & confusionibus, quas addunt Diaboli & homines, ut Societas generis humani, coniugium, generatio, educatio, foedus, contractus, artificia, iudicia, imperia, defensio, militia, pœna homicidarum, blasphemorum, incestorum, & aliorum sceleratorum. Hæc omnia nominantur ordo politicus, & sunt res sapientia & iustitia Dei in genere humano ordinatæ. Et tanquam Diaboli & impiorum homines, organa Diabolorum, horribiliter turbant hunc politicum ordinem: tamen quantum ordinis manet, seruat potestatem Deo. Et hæc ipsa conseruatio est testimonium de Deo & presentia, & de præsentia Dei in genere humano. Quia manifeste videmus, ut trahi homicidas ad supplicia, iuvari Cyrum, Alexandrũ, Augustum, & similes. Item: Vniuersaliter præsidia humana infirmiora esse, quam ut possint custodire politiam, nisi Deus custodierit columnas esse. Ideo Psalmus inquit: Nisi Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam. LONGE igitur discernitur ordo politicus à vitijs, quæ Diaboli & organa Diabolorum addunt, ut discerni oportet custodiam gregis à lupis, latrunculis, & feris.

si firmiter ones. Deus ut fidelis Pastor seruat politias, & dat alios fideles custodes. Sed Diaboli, latrones, & tyranni sunt velut lupi. Rapaces domini sunt velut fures. Hi turbant politias, tanquam regem: Et tamen interea Deus seruat magnam partem, & depellit malos, tyrannos, latrones, homines seditiosos & rapaces. Hæc imago vterque monstrat discrimen ordinis politici & confusionum, quæ confunde admiscuntur.

Q U O D E S T D I S C R I M E N B O N I
Principis & Tyranni?

B O N U S Princeps est, qui habet *responsionem* recte faciendi, & plerumque, & in præcipuis partibus officij sui recte facit, etiam si aliquando labitur.

H A C forma definiendi in hac vita vtendum est de omnibus gubernatoribus & ministris, in quocumque genere officij. Et sumitur prima pars definitionis ex dicto Pauli: Hoc requiritur, Fideles ut sumus. Secunda pars ex dicto Salomonis: Non est iustus in terra, qui bene faciens etiam non peccet. Ac placet Deo gerens magistratum, seu dux, seu iudex, seu miles, habens fidem & bonam conscientiam, iuxta Pauli regulam: Qui & in officio bonam conscientiam retinet, videlicet *responsionem* recte faciendi, nec ruit contra conscientiam, contra leges officij, nec indulget sibi affectata ignorantia, & affectata omissione.

C O N T R A vero tyrannus est, & Deo displicet, qui non habet *responsionem* recte faciendi, & plerumque scelerate facit, etiam si interdum iusta facit, ac negligit præcipuas officij partes, seu sciens seu affectata ignorantia, seu affectata omissione, vt Saul, Cambyfes, Sardanapalus, &c.

A N I V R E P O T V I T N A B O T H R E C V
sare, se Regi petenti venditurum esse vineam, id est:

An distinctio dominiorum sit iuris diuini inter facultates Regum & subditorum?

R E S P O N D E O: Præceptum, Non furtum facies, obligat omnes homines, & distinguit & munit omnium hominum dominia, regum & subditorum. Iohannes dicit regibus & principibus: Contentestote stipendijs vestris: Neminem concutiatis, neque calumniamini. Item: Non plus exigite, quam constitutum est. Propria sunt igitur regum & principum stipendia, id est, tributa & vectigalia legitima. Et ab his distinguantur facultates Subditorum, nec conturbentur dominia, nec præter legitima stipendia, & sine iusta causa sumantur reges ex facultatibus subditorum, quantum ipsis liber, Briarei manibus, ut Nazianzenus loquitur.

D E C O N I V G I O .

C O N S I L I A Dei omnia in creatione enarrati non possunt,
scilicet